

Малік Є.О.,

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри фінансів
ДВНЗ “Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана”

Завистовська Г.І.,

асистент кафедри фінансів
ДВНЗ “Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана”

ЗАСАДИ Й ІНСТРУМЕНТИ АКТИВІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ВПЛИВУ НА СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ*

В умовах світової фінансової кризи в Україні спостерігається загострення економічних і соціальних суперечностей. Становлення сучасної наукової системи управління на всіх рівнях народного господарства є найважливішим фактором подальшого ефективного і прогресивного розвитку держави.

Характерною ознакою сьогодення є мінливість як економічної, так і політичної ситуації в державі. Складні умови фінансової нестабільності вимагають кардинальних змін у фінансовій політиці держави. Треба змінити не тільки спрямованість цієї політики, а й її ідеологію. По суті, потрібні принципово інші фінансові стратегія й тактика. Але спочатку необхідно всебічно проаналізувати фінансову стратегію й тактику макроекономічної стабілізації, що використовувалися дотепер.

Період 2009—2015 років має стати важливим етапом прискорення економічного й соціального розвитку України шляхом здійснення прогресивних структурних перетворень у економіці, поглиблення її зовнішньої інтегрованості та значного поліпшення діяльності ринкових інститутів. Створення умов для ефективного й динамічного економічного зростання, що базується на інвестиціях, які забезпечують структурно-технологічну модернізацію вітчизняної економіки і стабільне підвищення добробуту громадян України, стає головною стратегічною метою макроекономічної політики держави в середньо- й довгостроковій перспективі.

Активізація фінансового впливу на соціально-економічний розвиток України має передбачати передусім формування нового фінансового світогляду як основи втілення досягнень сучасного фінансового менеджменту. Це важливе завдання виконує кафедра фінансів Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, фінансова школа якого відома далеко за межами країни, зокрема такими іменами, як професори В.В. Карпика, П.Л. Кованько,

---

* За матеріалами міжвузівської IV Всеукраїнської студентської наукової конференції “Засади та інструменти активізації фінансового впливу на соціально-економічний розвиток України”, що відбулася 20 березня 2009 року.

В.А. Лобода, М.І. Мітіліно, С.Я. Огородник, В.М. Суторміна, В.М. Федосов, академік Л.М. Яснопольський, доценти С.С. Горохов і П.М. Рубановський.

У рамках заходів Міністерства освіти і науки України щодо розвитку наукової студентської думки на базі кафедри фінансів КНЕУ імені Вадима Гетьмана 20 березня 2009 року проведено IV Всеукраїнську міжвузівську наукову студентську конференцію “Засади та інструменти активізації фінансового впливу на соціально-економічний розвиток України”, мета якої — сприяння пошуку молодих фінансистів на шляху до побудови стабільної соціально орієнтованої ринкової економіки.

Участь у конференції виявили бажання взяти понад 70 студентів вищих навчальних закладів України третього й четвертого рівнів акредитації. Автори найкращих тез доповідей були запрошені на конференцію, щоби представити та обговорити досліджувані ними проблеми. Це студенти 23-х ВНЗ із усіх регіонів України: Київського національного економічного університету імені В. Гетьмана, Академії Внутрішніх військ МВС України, Академії митної служби України, Буковинської державної фінансової академії, Буковинського університету, Волинського інституту економіки та менеджменту, Волинського національного університету імені Л. Українки, Донецького національного технічного університету, Донецького національного університету економіки і торгівлі імені М. Туган-Барановського, Запорізького національного технічного університету, Інституту “Вища школа економіки і менеджменту” Донецького національного технічного університету, КДПУ імені М. Остроградського, Київського економічного інституту менеджменту, Криворізького технічного університету, Луганського національного аграрного університету, Луцького національного технічного університету, Національного університету “Киево-Могилянська академія”, Національного університету державної податкової служби України, Національного університету харчових технологій, Первомайського факультету Харківського державного університету харчування та торгівлі, Полтавської державної аграрної академії, Харківського державного університету харчування та торгівлі, Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва, Черкаського інституту банківської справи Університету банківської справи НБУ.

Зі вступним словом на пленарному засіданні виступив заступник голови оргкомітету, заслужений діяч науки і техніки України, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів КНЕУ імені Вадима Гетьмана В.М. Федосов, який зазначив, що формування фінансового світогляду нового покоління — одне з основних завдань фінансової школи України, виконання якого є запорукою розвитку інтелектуального потенціалу країни. Із привітанням до учасників і гостей конференції звернувся доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи, член-кореспондент НАН України В.С. Савчук.

Розгляд основних проблем, порушених на пленарному засіданні конференції, було продовжено на засіданні круглого столу в тематичних блоках проблемних

питань, які відповідають напрямкам теми загального наукового дослідження кафедри фінансів: “Макрофінансова стабілізація та соціально-економічне зростання”, “Роль фінансового ринку в забезпеченні соціально-економічного розвитку”, “Податкова політика та її вплив на соціально-економічний розвиток”.

Наукові результати, висвітлені на засіданні круглого столу конференції, базуються на використанні системного підходу, а також сучасних інформаційних технологій, аналізу, синтезу й економіко-математичних методів. На засіданні круглого столу розглянуто зміст, засади та інструменти активізації фінансового впливу на розвиток фінансів підприємницьких структур, банківської системи, на фондовий і страховий ринки. Проаналізовано взаємозв'язок цих процесів із реформування бюджетної й податкової систем, а також необхідність і напрями інтеграції фінансової системи України в міжнародний фінансовий простір. Крім того, обговорено негативний вплив світової фінансової кризи на економіку України. Науковці підкреслили загальний високий теоретичний рівень підготовки учасників конференції.

За результатами роботи конференції на конкурсній основі визначено найкращі дослідження, авторів яких нагороджено грамотами, подяками й цінними подарунками.

У доповідях студентів ішлося, зокрема, про реформування міжбюджетних відносин, оптимізацію доходів і видатків бюджету, впорядкування бюджетного процесу, вдосконалення фінансового контролю та підвищення рівня бюджетного й податкового менеджменту загалом. Авторам оригінальних дослідницьких підходів оголошено подяку. Найкращі доповіді оцінено інформаційними спонсорами та відзначено правом публікації в наукових збірниках.

На основі дослідження інструментів і засад активізації фінансового впливу на соціально-економічний розвиток України узагальнено досвід і результати проведених реформ у реальному і фінансовому секторах економіки та у сфері державного фінансового господарства. Оцінено фінансовий потенціал України, структуру розміщення фінансових ресурсів, потенційні можливості нарощування їх обсягів і забезпечення ефективного використання.

Дослідження учасників конференції дали змогу зробити висновок, що найважливішим завданням макроекономічної політики держави в середньо- й довгостроковій перспективі є забезпечення стабільності, відкритості та справедливості фінансових взаємовідносин держави й суспільства для створення основ нового соціального контакту та прискореного економічного розвитку, що базується на інноваціях, інвестиціях, структурно-технологічній модернізації вітчизняної економіки. Політика прискореного зростання людського потенціалу за рахунок підвищення якості робочої сили та її зацікавлення у високопродуктивній праці є першочерговим фактором випереджального розвитку за рахунок інновацій.

Структурна політика держави має бути зорієнтована на розвиток інфраструктури, забезпечення мобільності робочої сили, підтримку “нових” секторів (насамперед

інноваційних та інформаційних), стимулювання реструктуризації й реформування підприємств, підвищення рівня регулювання діяльності природних монополій та обмеження використання ринків у інтересах корпоративних структур. Держава також має стимулювати диверсифікацію експорту з поступовим збільшенням продукції переробних галузей, особливо високотехнологічних, та сприяти поліпшенню інвестиційного клімату, що не лише скоротить відтік капіталу, а й створить передумови для репатріації українського капіталу.

Соціальні перебудови повинні також забезпечувати стабільність у суспільстві, відтворення інтелектуального капіталу, зменшення соціальної нерівності, що є факторами зниження підприємницьких ризиків і запорукою розвитку в цілому.

Конференція прийняла рекомендації і пропозиції щодо шляхів розв’язання проблем фінансової політики в Україні на основі фінансової стратегії й тактики, що передбачають забезпечення активізації фінансового впливу на соціально-економічний розвиток України. А саме:

— структурне реформування бюджетної системи й бюджетної політики повинне відбуватися шляхом підвищення рівня бюджетного менеджменту загалом і його складових, зокрема впорядкування бюджетного процесу, реформування міжбюджетних відносин, удосконалення фінансового контролю;

— підвищення ефективності функціонування податкової системи й податкової політики можна досягти за умови втілення сучасних засобів імітації трансформаційних процесів із використанням вибірки знеособленої, опосередкованої інформації для застосування в наукових дослідженнях через імовірісно-автоматні моделі;

— вдосконалення фінансового ринку України як забезпечувальної сфери ринкової економіки має бути спрямоване на розвиток фінансових інститутів і розширення переліку їхніх послуг та інструментів, розвиток системи державного фінансового моніторингу на ринку цінних паперів, організацію функціонування й контролю діяльності інститутів спільного інвестування, розвиток іпотечного кредитування;

— з метою детінізації економіки необхідно розвивати й використовувати функціональні моделі бізнесу.

У зв’язку з наявністю широкого кола питань фінансової політики в Україні, які потребують вирішення шляхом фундаментальних наукових підходів, прийнято рішення про проведення наступної наукової студентської конференції у квітні 2010 року.